## MUHAMMED BİN İDRÎS

Hadîs âlimlerinden. İsmi, Muhammed bin İdrîs bin Münzir bin Dâvûd bin Mihrân el-Hanzalî, künyesi, Ebû Hatim Râzî'dir. 195 (m. 810) senesinde Rey şehrinde doğdu. 277 (m. 890)'da Bağdâd'da vefât etti. Yüzbin hadîs-i şerîfi, rivâyet edenleri ile birlikte ezberlemiş olup, hadîs ilminde hafızdır, İmâm-ı Buhârî ve İmâm-ı Müslim'in akranlarındandır. İlim tahsili için Irak, Şam, Mısır, Antakya ve Tarsus'a gitti. Bu sırada 20 yaşında idi. Oğlu kendisinden naklen şöyle anlatmıştır: "Hadîs-i şerîf öğrenmek için çok yer dolaştım. Gittiğim yerlerde senelerce kaldım. Bin fersahtan (yaklaşık altıbin km.) fazla yol yürüdüm. Hicrî 214 senesinde Basra'ya gittim. Sekiz ay orada kaldım. Param bitti, giydiğim şeyleri birer birer satıp, yiyecek için harcadım. Nihâyet hiçbir şeyim kalmadı. Bir arkadaşımla, hadîs âlimlerini dolaşıp, hadîs-i şerîf dinliyorduk. Birgün böyle dolaşıp, kaldığım boş eve döndüm. Yiyecek hiçbir şeyim yoktu. Açlıktan su içtim. O gece öylece sabahladım. Sabahleyin beraber derse gittiğimiz arkadaşım geldi. O gün de âlimleri dolaşıp, hadîs-i şerîf dersi aldık. Şiddetli açlık çekiyordum. Akşam, yine kaldığım yere döndüm. Yine şiddetli açlık içinde sabahladım. Arkadaşım o sabah da geldi. Haydi, hadîs-i şerîf dinlemeye gidelim dedi. Benim için mümkün değil, bugün çok halsizim dedim. Arkadaşım sebebi nedir deyince, ne saklayayım, iki gündür hiçbir şey yemedim dedim. Bunun üzerine üzülüp, yanımda bir dinarım var; yarısını kira parası olarak ayırayım, diğer yarısını paylaşalım dedi. Yarım dinarın yarısını bana verdi..."

Muhammed bin İdrîs'in, hadîs-i şerîf işitip, rivâyet ettiği hadîs âlimlerinden bir kısmı şu zâtlardır: Muhammed bin Abdullah el-Ensârî, Osman bin Heysem, Affân bin Müslim, Ebû Nuaym, Ubeydullah bin Mûsâ, Abdullah bin Sâlih ve diğer âlimlerdir. Rivâyetleri Süneni Ebî Dâvûd'da, Sünen-i Nesâî'de ve Sünen-i İbn-i Mâce'de yer almıştır. Kendisinden Muhammed bin İsmail Ca'fî, oğlu Abdurrahmân, Abde bin Selmân, Rebî' bin Süleymân, el-Münâdî, Muhammed bin Avf et-Tâî ve diğerleri ilim aldılar, hadîs-i şerîf rivâyet ettiler.

Muhammed bin İdrîs hakkında: İmâm-ı Nesâî, "sika" (sağlam, güvenilir), Ebû Nuaym ve Lalkâî, "O hadîs ilminde âlim ve imamdır" demişlerdir. Hadîs-i şerîfleri yazanlardandır.

Muhammed bin İdrîs’in söylemiş olduğu bir şiirin tercemesi şöyledir:

“Dünyânın ne olduğunu düşündüm ve gördüm. Takvâya sarılarak onun (dünyânın) hîlelerinden korundum. Onun aldatıcı va’dlerine güvenmedim. Böylece ona köle olmaktan kurtulup, efendi oldum...”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□


1) El-A’lâm cild-6, sh. 27

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-9, sh. 31

3) Târîh-i Bağdâd cild-2, sh. 73

4) Mu’cem-ül-müellifîn cild-9, sh. 35

5) Miftâh-üs-se’âde cild-2, sh. 308

6) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-2, sh. 207